

حامد حوری جعفری: | هدررفت انرژی پیش از رسیدن به مصرف‌کننده نهایی

هدررفت انرژی پیش از رسیدن به مصرف‌کننده نهایی

حامد حوری جعفری: * از مجموع روزانه ۹,۳۲۱ میلیون بشکه معادل نفت خام انرژی اولیه تولید شده در کشور، ۵.۴۷ میلیون بشکه در سیستم داخلی انرژی کشور وارد می‌شود که از این میزان تنها ۳.۶۸ میلیون بشکه به دست مصرف‌کننده نهایی می‌رسد و به‌طور میانگین حدود ۴۰ درصد از انرژی اولیه عرضه شده در کشور، پیش از رسیدن به مصرف‌کنندگان نهایی تلف می‌شود.

براساس آمار و اطلاعات ترازنامه هیدروکربوری سال ۱۳۹۵، مجموع تولید انرژی اولیه کشور به‌طور میانگین روزانه ۹,۳۲۱ میلیون بشکه معادل نفت‌خام بوده و بیشتر به دلیل افزایش تولید نفت، در قیاس با سال ۱۳۹۴ به میزان ۱۷.۴ درصد افزایش داشته است. بیش از ۹۹ درصد انرژی تولید شده در کشور، از منابع نفت و گاز بوده است (۵۹ درصد گاز و ۴۰.۲ درصد نفت) که اتکای نظام انرژی ایران به صنعت نفت و سوخت‌های فسیلی را نشان می‌دهد.

پس از کسر مقدار صادرات نفت، افزودن مقدار واردات فرآورده‌های نفتی و با احتساب گازهای قابل جمع‌آوری، میزان عرضه انرژی اولیه در سال ۱۳۹۵ به‌طور میانگین روزانه افزون بر ۵,۴۶ میلیون بشکه معادل نفت‌خام برآورد می‌شود (۷۵.۵ درصد گاز و مایعات و میعانات گازی، ۲۳.۰۴ درصد نفت و فرآورده‌های نفتی و ۱.۴۶ درصد سایر حامل‌های انرژی) که از این میزان با کسر تلفات نیروگاه‌های حرارتی، پالایشگاه‌های نفت و گاز و سامانه‌های انتقال و توزیع انرژی، روزانه ۳.۶۸۴ میلیون بشکه معادل نفت‌خام به بخش‌های مصرف‌کننده نهایی انرژی تحویل شده است که بیشترین سهم مصرف در آن، به بخش خانگی و سپس بخش صنعت اختصاص دارد. ترکیب سبد حامل‌های انرژی در بخش مصرف نهایی شامل ۵۳.۸ درصد گاز، ۲۶.۶۱ درصد

فرآورده، ۱۰.۳۶ درصد برق، ۵.۰۶ درصد مایعات و میعانات گازی و ۴.۱۷ درصد سایر موارد مثل سوخت‌های سنتی و ... بوده است.

بررسی و ارزیابی ورودی‌ها و خروجی‌های سیستم انرژی کشور نشان می‌دهد که با لحاظ گازهای قابل جمع‌آوری، مجموع حجم تلفات و هدررفت انرژی در نظام عرضه انرژی کشور، کمابیش روزانه حدود ۲.۲ میلیون بشکه معادل نفت‌خام در سال ۱۳۹۵ بوده است؛ یعنی پس از کسر میزان انرژی که در فرآیند فرآورش نفت و گاز در پالایشگاه‌ها و مصرف سوخت در نیروگاه‌ها تلف می‌شود، این رقم پیش از اینکه به مصرف‌کننده نهایی برسد، در سیستم انرژی کشور تلف می‌شود.

میزان اتلاف انرژی در نیروگاه‌ها ۸۰۵ هزار بشکه در روز معادل نفت خام است و به‌طور میانگین حدود ۴۰ درصد از انرژی اولیه عرضه شده در کشور، به‌علت ناکارایی عرضه، پیش از رسیدن به مبادی مصرفی و مصرف‌کنندگان نهایی تلف می‌شود. این آمار و تحلیل‌ها، بر ضرورت توجه جدی عرضه‌کنندگان انرژی کشور به مباحث بهینه‌سازی و افزایش کارایی انرژی تأکید می‌کند که توجه به این موضوع به‌ویژه در بخش نیروگاهی که در سال ۱۳۹۵ میزان تلفات آن ۶۲.۲ درصد بوده است، اهمیت این موضوع را دو چندان می‌کند.

*** عضو هیئت علمی و رئیس پژوهشکده مطالعات راهبردی و فناوری موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی**